

Laima Geikina: Ceļš uz vienotām skolām ir kvalitatīvas mācības latviešu valodā

Publicēts: 31.07.2023.

No 1. septembra mācības Rīgas bērnudārzos un skolās 1., 4. un 7. klasē notiks tikai un vienīgi latviešu valodā. Saskaņā ar likuma grozījumiem no 2024. gada 1. septembra mācības valsts valodā uzsāks 2., 5. un 8. klašu skolēni, bet no 2025. gada arī 3., 6. un 9. klašu skolēni.

Pāreja uz mācībām latviešu valodā ir nenoliedzami nepieciešama. Mācības latviešu valodā ir investīcija mūsu sabiedrības stiprināšanā, nodrošinot ikvienam Rīgas bērnam un jauniešiem iespēju mācīties vienotā skolā, dzīvojot vienotā sabiedrībā un attīstīties par konkurētspējīgiem profesionāļiem latviski eiropēiskā vidē.

Nodrošināt kvalitatīvu pāreju uz mācībām latviešu valodā nav vienkārši. Ņemot vērā, ka lielai daļai bērnu, jauniešu un arī pedagogu, latviešu valoda nav dzimtā un netiek lietota ikdienas saziņā ģimenē vai vidē ārpus skolas, ir jāspēj nodrošināt bērniem un jauniešiem iespēja turpināt apgūt mācību saturu tikpat kvalitatīvi, un ar skaidru rīcības plānu gadījumos, kad kvalitāti mācību procesā nepieciešams kāpināt.

Vienlaikus, īstenojot mācības latviešu valodā, ir jāturpina ikvienam bērnam un jauniešiem saglabāt iespēju kopt un attīstīt arī savu dzimto valodu, tāpēc, jo īpaši svarīgi, ir bērnudārzos un pamatskolās nodrošināt un paplašināt iespējas interešu izglītības programmās - pulciņos, kur skolēniem attīstīt un kopt savu dzimto valodu, kultūru un tradīcijas.

Līdzšinējā mācību valodas pieeja, saglabājot mazākumtautību izglītības programmas, nav spējusi pilnībā nodrošināt kvalitatīvu valsts valodas apguvi visos mācību posmos. Arī centralizēto eksāmenu rezultāti atklāj vājas latviešu valodas zināšanas mūsu jauniešu vidū, kas nākotnē ierobežo šo jauniešu iekļaušanos vienotā sabiedrībā, kā arī vājina viņu veiksmīgas karjeras iespējas.

Arī vecākiem ir svarīga loma šajā pārejas procesā. Mums ir jāspēj vairojot vecāku izpratni par skolēniem nepieciešamo atbalstu pārejā uz mācībām latviešu valodā, jo tas ir atbalsts bērnu un jauniešu turpmākajai attīstībai un veiksmīgas karjeras veidošanai. Atsevišķās Rīgas skolās jau šobrīd ir atrasti veidi kā atbildēt šim izaicinājumam - atbalstot vecākus pēcstundu mācību aktivitātēs, piedāvājot vecāku un pedagogu kopmācīšanās pieredzi, lai šādā veidā sekmētu vecāku spējas atbalstīt bērnus un jauniešus šajā saspringtajā laikā, praktizējot latviešu valodu arī ārpus skolas - jo īpaši ikdienas saziņā mājās vidē un savā kopienā.

Pašvaldība ir un būs skolu un skolotāju atbalsts, īstenojot pasākumus, lai skolām un skolotājiem Rīgā pāreja uz mācībām latviešu valodā būtu veiksmīga. Šī gada budžetā pašvaldība ir paredzējusi 100 tūkstošus eiro, lai iedzīvinātu skolotāju motivācijas un jaunu skolotāju piesaistes programmu, kas veicinās skolām pievienoties jaunus skolotājus. Skolotāji Rīgā pašreiz min divus akūtākos izaicinājumus pārejai uz mācībām latviešu valodā - nepieciešamība apgūt jaunas prasmes un gūt metodisko atbalstu, stiprināt skolotāju kompetenci strādāt skolas vidē ar lingvistiski neviendabīgu klasi, kā arī stiprināt latviešu valodas prasmes, jo īpaši, konkrētās mācību jomās apgūt pielāgotus terminus un leksiku latviešu valodā. Rīgas dome ir sniegusi metodisko atbalstu un sarūpējusi mācību līdzekļus, reaģējot uz skolotāju minētajām vajadzībām sekmīgai pārejai uz mācībām latviešu valodā. Turklāt pašvaldība ir arī radusi iespēju iegādāties nepieciešamos mācību līdzekļus, nesagaidot nozares ministrijas šim mērķim paredzētos resursus.

Iepriekšējo gadu laikā vairākas Rīgas skolas ir pārgājušas uz mācībām latviešu valodā un tādejādi uzkrājušas pozitīvās prakses pieredzi. Šī pieredze ir nozīmīgs resurss tām skolām, kuras pāreju uzsāks šogad. Kā atbalsts skolēniem un skolotājiem ir īstenotas jau Rīgas skolās pārbaudītas aktivitātes - individuālas konsultācijas ar priekšmetu skolotājiem, latviešu valodas logopēdu, psihologu, dienas nometnes, bibliotēku iesaiste valodas apgušanas procesā, kā arī adaptācijas pasākumi topošajiem pirmklasniekiem.

Pāreja uz mācībām latviešu valodā, vienotu skolu iedzīvināšanu pilsētā un valstī nebūs vienkārši, bet tas ir visu mūsu, sabiedrības,

pienākums pret mūsu bērniem un jauniešiem. Mums ir jāspēj nodrošināt kvalitatīvu izglītību un iespējas jauniešiem attīstīties par konkurētspējīgiem savas dzīves saimniekiem.

Laima Geikina

Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja

Publicēts: 31.07.2023.

<https://www.riga.lv/lv/laima-geikina-cels-uz-vienotam-skolam-ir-kvalitativas-macibas-latviesu-valoda>